

Ekonomika

Kanāda ir bagāta, tehnoloģiski augsti attīstīta industriālā valsts. Pēc iekšzemes kopprodukta pirktspējas paritātes novērtējuma Kanāda 2012. gadā ierindojas 14. vietā pasaulē. Divi faktori, kas galvenokārt ietekmē Kanādas ekonomikas attīstību, ir dabas resursu pieejamība un ģeogrāfiskais novietojums – tās robeža ar ASV.

Elektroenerģijas ražošanā uz vienu iedzīvotāju Kanāda ierindojas trešajā vietā pēc Īslandes un Norvēģijas.

Kanāda ir bagāta ar dabas resursiem (niķelis, cinks, tantals, varš, zelts, sudrabs, svins, molibdēns, ogles, nafta, dabasgāze, urāns), koksne, zivju resursi. Valsts ziemeļos ir mūžīgā sasaluma zona.

Pēc kalnrūpniecības produkcijas kopvērtības valsts ieņem 2.vietu pasaulē (pēc ASV). Kanāda ir pirmā vietā pasaulē niķeļa, cinka, tantala ieguvē un avīžu papīra ražošanā, otrā vietā - azbesta, niobija, ģipša, kālija sāļu, sēra, urāna ieguvē. Svarīgākās rūpniecības nozares: naftas un gāzes rūpniecība, celulozes un papīra ražošana, krāsainā un melnā metalurģija, pārtikas un ķīmiskā rūpniecība, mašīnbūve.

Pēc koksnes krājas Kanāda ieņem trešo vietu pasaulē pēc Krievijas un Brazīlijas. No pasaules kokmateriālu eksporta apjoma Kanāda aizņem 1/3.

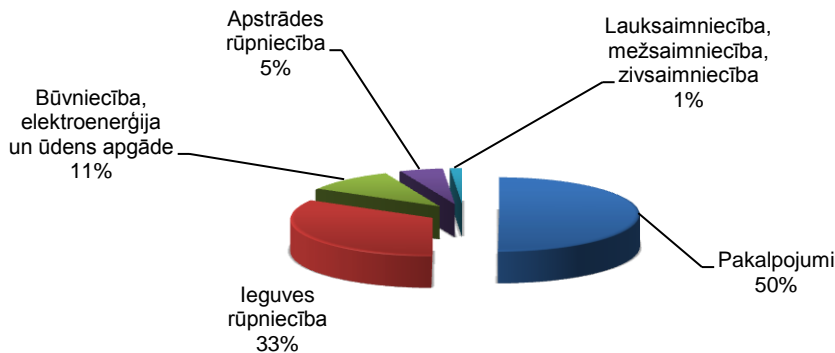
Attīstīta zivju ieguve un pārstrāde. Lielajā Ņūfaundlendā sēklī zvejo mencas, siļķes, krabjus. Klusā okeāna ūdeņos – paltusus un lašus. Galvenās pārtikas rūpniecības nozares: labības pārstrāde, gaļas un zivju konservu ražošana.

Aramzeme aizņem 5% teritorijas, ganības 3%, meži un krūmāji 54%. Kanāda ir viena no lielākajām kviešu un miežu ražotājām un eksportētājām. Audzē arī rapsi, soju, kartupeļus, tabaku, cukurbietes, dārzeņus, augļu kokus, vīnogulājus. Attīstīta piens un gaļas lopkopība, putnkopība.

Dzelzceļi 36114 km, autoceļi 901902 km, no tiem ar cieto segumu 35% (tai skaitā 16571 km ātrgaitas automaģistrāles), naftas un naftas produktu vadi 23564 km, gāzes vadi 74980 km, kuģojamie iekšējie ūdensceļi 3000 km. Lielākās jūras ostas: Vankūvera, Monreāla, Kvebeka, Halifaksa, Sentdžonsa, ezeru ostas - Tanderbeja, Toronto. Kanādai pieder 121 kuģis ar kopējo kravnesību 2.6 milj. dedveita tonnu. Lielākās lidostas ir Monreāla, Toronto, Otava, Vankūvera, Vinipega.

IKP struktūra 2012.gadā: lauksaimniecība - 1%, pakalpojumu industrija – 50,15%, ražošanas industrija, ieskaitot būvniecību, ieguves rūpniecību un elektroenerģiju – 49,79%.

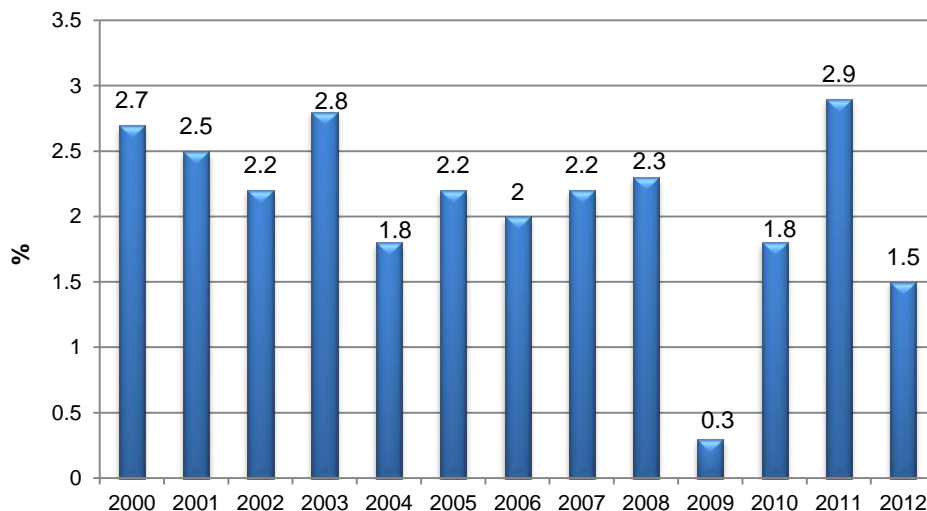
IKP sastāvs 2012. gadā, %

Avots: *Foreign Affairs and International trade Canada*

Kanādas Centrālās bankas noteiktais vēlamais inflācijas apmērs ir no 1 līdz 3 procentiem, kas arī pēdējos gados tiek īstenots. 2008.gadā gada inflācija sasniedza 2.3%, krīzes ietekmē šis rādītājs samazinājās līdz 0,3%. 2012. gada inflācija sasniedza 1,5%.

Inflācija, %

Avots: Statistics Canada

Gada vidējais bezdarba līmenis no 2003. - 2008. gadam pakāpeniski samazinājās. Ekonomiskā lejupslīde veicināja bezdarba līmeņa pieaugumu līdz 8,3% 2009. gadā, taču pēc tam tas sāka samazināties un 2012.gada beigā sasniedza 7,2%.

Rūpniecības un finanšu centri ir izvietoti Ontārio un Kvebekā. Vēsturiski nozīmīgākās ir ieguves rūpniecība un kokrūpniecība, bet pēdējos gados par tādām kļūst mašīnbūve, elektronisko iekārtu un aparātu ražošana, sakaru iekārtu un aparatūras ražošana, farmaceitisko, medicīnisko un fitoķīmisko preparātu ražošana, un plastmasu, polimēru un sintētisko materiālu ražošana. Ziemeļrietumu teritorijas ir bagātas ar derīgajiem izrakteņiem. Albertā iegūst naftu un dabas gāzi. Britu Kolumbija ir galvenais koksnes piegādātājs.

Rūpniecības rajoni un to specializācija

Ontārio provinces dienvidaustrumi: metalurģija, mašīnbūve, poligrāfija un tekstilizstrādājumu ražošana. Galvenie centri: Toronto, Otava, Hamiltona, Uinsors, Sadberija.

Kvebekas provinces dienvidrietumi: mašīnbūve, metalurģija, naftas pārstrāde, ķīmiskā rūpniecība, celulozes, papīra un tā izstrādājumu ražošana, tekstilizstrādājumu ražošana. Galvenie centri – Monreāla, Kvebeka, Trua-Rivjera.

Britu Kolumbijas dienvidrietumi: mašīnbūve, naftas pārstrāde, koksnes un koka izstrādājumu ražošana. Galvenie centri: Vankūvera, Viktorija.

Lieli rūpniecības centri ir arī Edmontona (naftas pārstrāde, krāsaina metalurģija, mašīnbūve), Kalgari (naftas pārstrāde, mašīnbūve, pārtikas rūpniecība), Vinnipega (mašīnbūve un pārtikas rūpniecība).

Lauksaimniecības rajoni

Lauksaimniecības reģioni galvenokārt izvietojusies valsts kontinentālajā daļā Saskačevanas, Manitobas un Ontārio provincē. Nozīmīgākās lauksaimniecības kultūras ir kvieši, kartupeļi, kukurūza. Britu Kolumbijā, Jaunskotijā, Ņūfaundlendā nodarbojas ar zvejniecību. Labību audzē galvenokārt Manitobā, Saskačevanā un Albertā.

Kanāda ir viena no lielākajām kviešu audzētājām un ieņem 5. vietu pasaulē kviešu ieguvē.

Valsts pilnībā sevi nodrošina ar pārtikas produktiem.

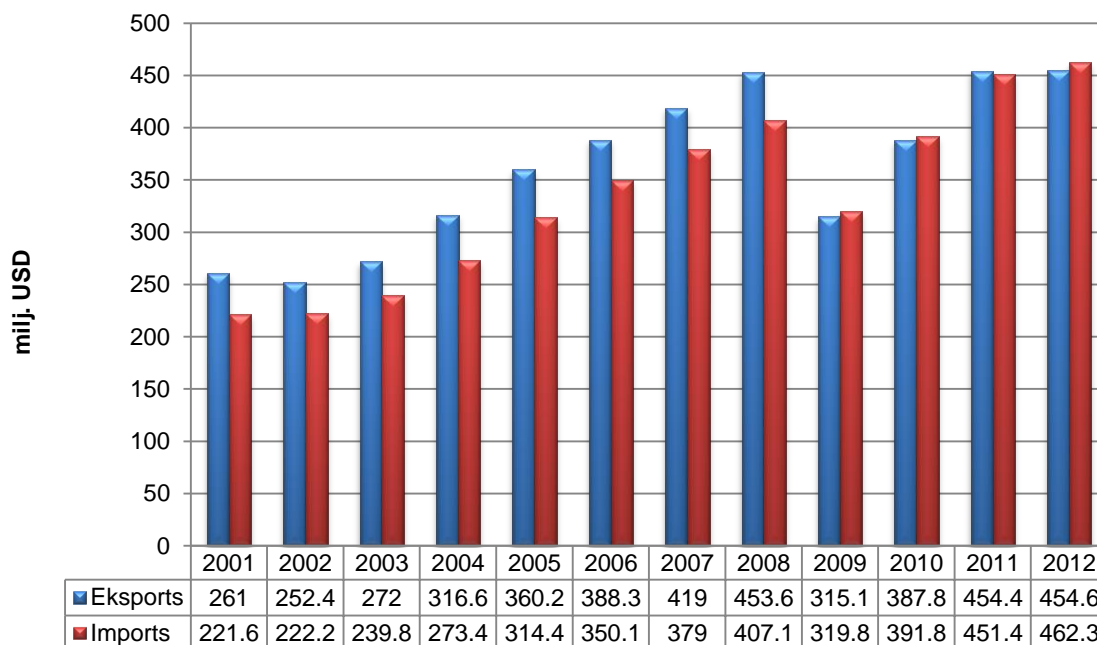
Nozīmīgs tautsaimniecības sektors ir tūrisms. Tūristus piesaista skaistā daba un nacionālie parki. Uz robežas ar ASV atrodas Niagāras ūdenskritums (51 m augsts), Nalaimo klinšu zīmējumu (petroglifu) parks. Otavā nacionālā galerija, Kanādas dabas muzejs, zinātnes un tehnikas muzejs. Toronto televīzijas tornis (553 m). Kvebekā - Notrdamas katedrāle un baznīca (17.gs). Monreālā - Šatoderamzē pils (18.gs. sākums), Sensulpisa seminārs (17.gs.). 2009.gadā valsti apmeklēja vairāk kā 25 miljoni tūristu.

Ārējā preču tirdzniecība

Kanādas ārējo tirdzniecību veicinājuši noslēgtie sadarbības līgumi ar ASV - 1989.gadā ASV-Kanādas Brīvās tirdzniecības nolīgumu (FTA) un 1994. gadā Ziemeļamerikas Brīvās tirdzniecības līgumu (NAFTA, ietverot Meksiku).

Kopējā Kanādas ārējā preču tirdzniecība 2012. gadā sasniedza 916,9 miljonus ASV dolāru, no kuriem eksports veidoja 454,6 miljonus USD, savukārt imports – 462,3 miljonus USD. Salīdzinājumā ar 2011. gadu eksports pieauga par 0,1% un imports – par 2,4%.

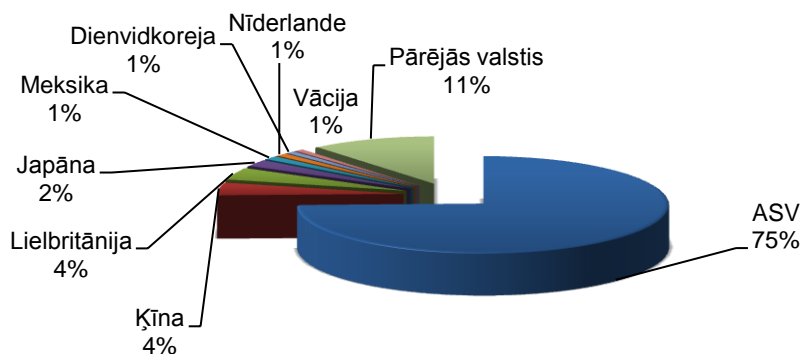
Kanādas ārējā preču tirdzniecība (milj. USD)

Avots: Industry Canada

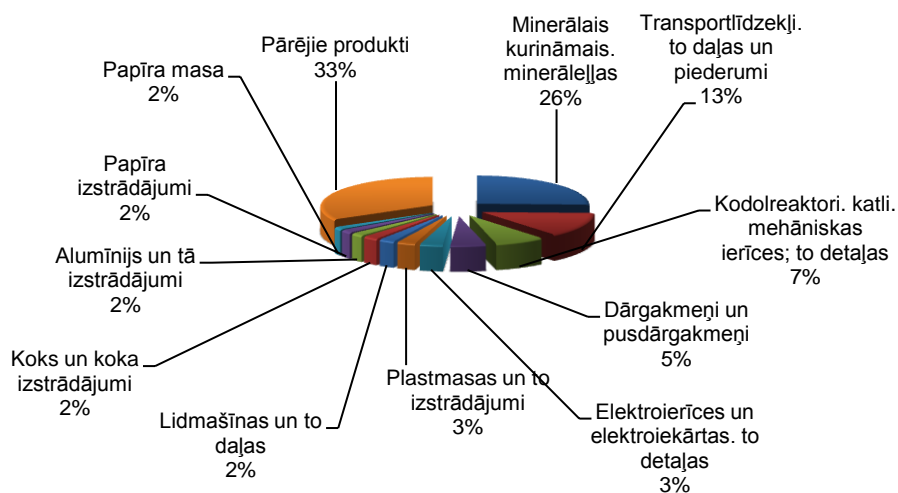
Visnozīmīgākā ekonomiskā sadarbība Kanādai ir ar Amerikas Savienotajām Valstīm. 2012. gadā Kanādas preču eksports uz ASV veidoja 74,5%, savukārt imports – 50,6%. Svarīgs Kanādas importa partneris ir Ķīna, tās īpatsvars 2012. gada preču importā bija 11%.

Svarīgākie eksporta partneri 2012.gadā

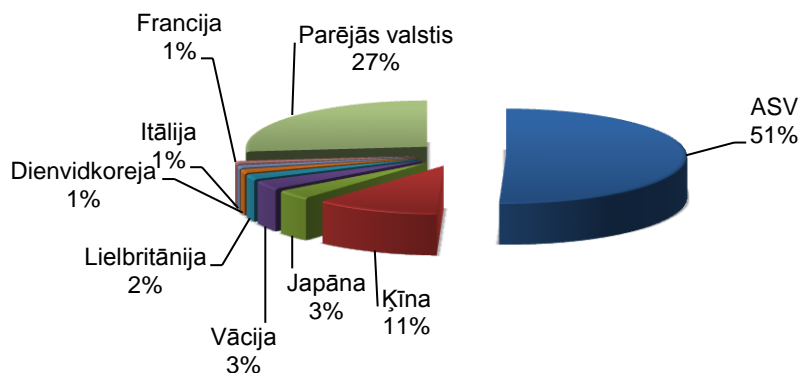
Avots: Industry Canada

2012. gada eksports preču dalījumā

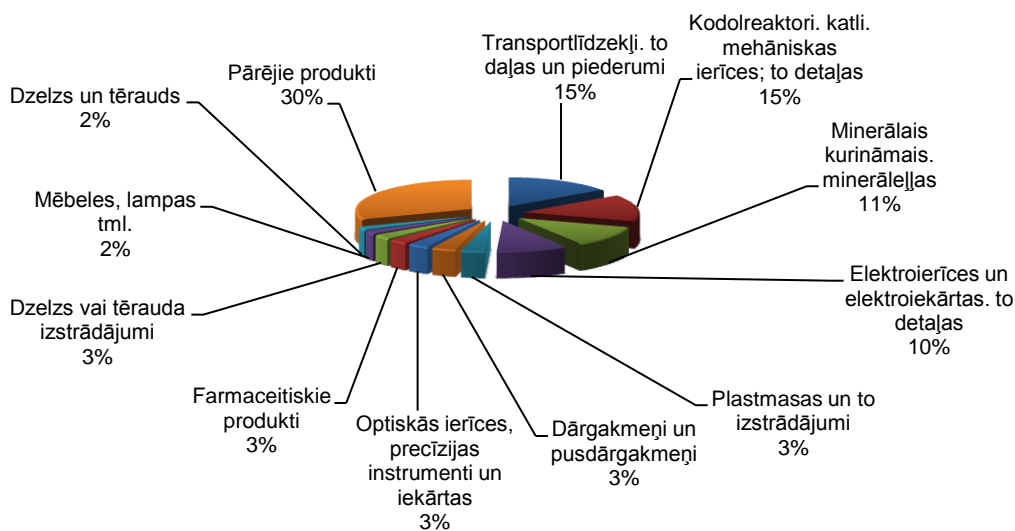
Avots: Industry Canada

Svarīgākie importa partneri 2012. gadā

Avots: Industry Canada

2012. gada imports preču dalījumā

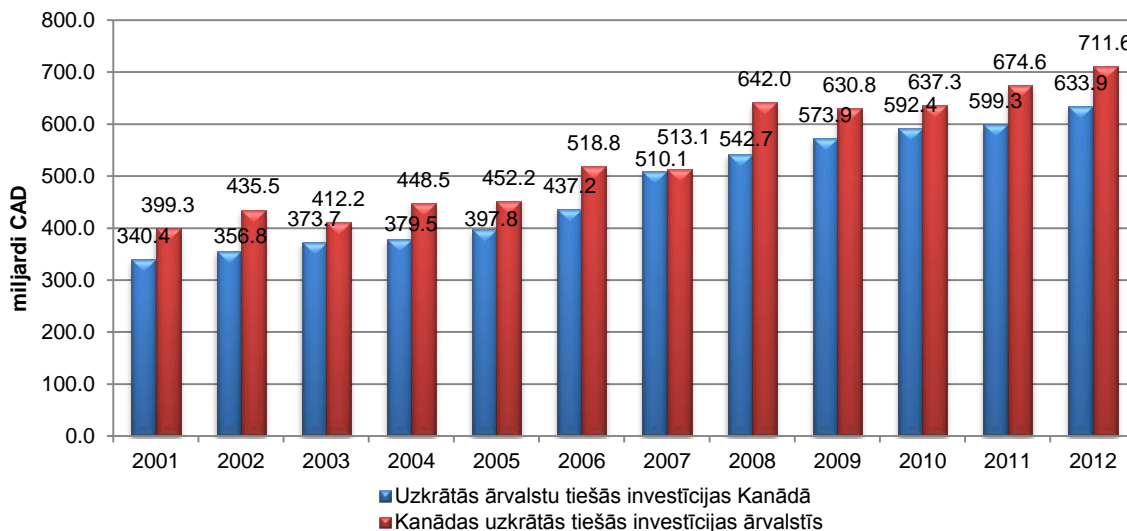
Avots: Industry Canada

Investīcijas

Kanādā ir investīcijām labvēlīga vide, ko raksturo kvalificēts darbaspēks, stabila ekonomika un nodokļu politika, kā arī labi attīstīta infrastruktūra.

Uzkrātās ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI) Kanādā 2012. gadā beigās sasniedza 633,9 miljardi Kanādas dolāru, kas par 5,8% ir vairāk nekā 2011.gadā. Kanādas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs – 711,6 miljardus CAD (pieaugums par 5,5%). Starptautiskā investīciju bilance ir pozitīva un veido 77,7 miljardu CAD.

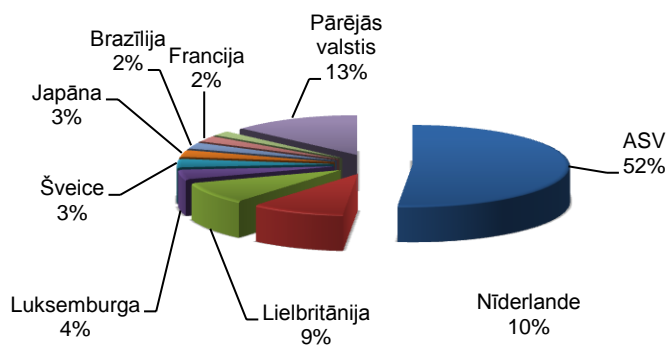
Uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs un Kanādā, miljardi CAD

Avots: Industry Canada

Vislielākais investors Kanādā ir ASV, kas veido 51,5% no kopējām uzkrātām ārvalstu tiešajām investīcijām Kanādā 2012. gada beigās.

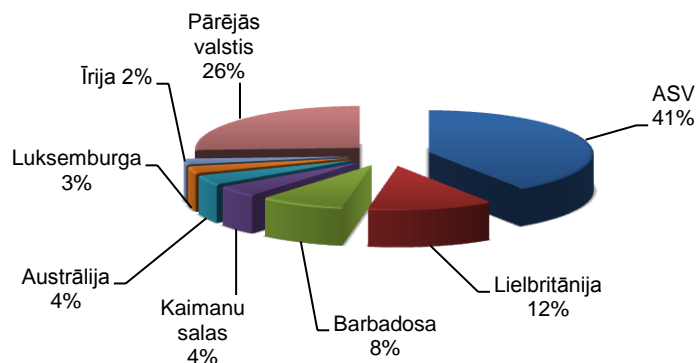
Ārvalstu tiešās investīcijas Kanādā valstu dalījumā 2012. gada beigās

Avots: Industry Canada

Kanādas tiešās investīcijas pārsvarā uzkrātas ASV, kas veido 41% no kopējā apjoma jeb 289 miljardi CAD. Kanāda arvien vairāk investē Eiropā un ārzonu finanšu centros, piemēram, Barbadosā un Kaimanu salās.

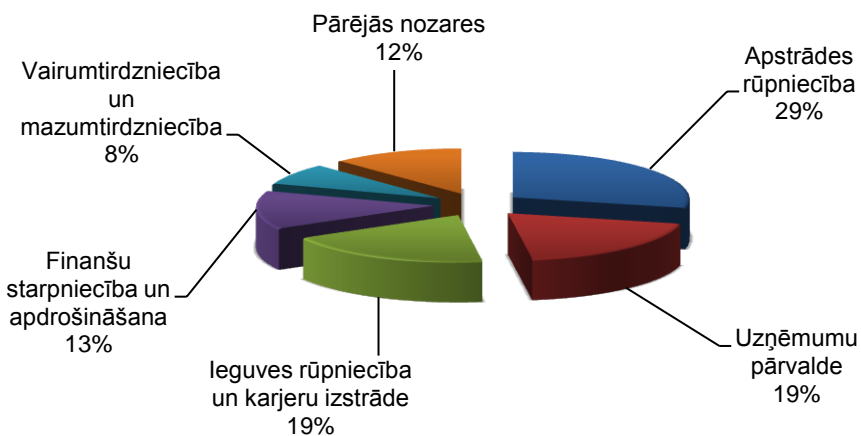
Kanādas uzkrātās tiešās investīcijas valstu dalījumā 2012. gada beigās

Avots: Industry Canada

Ārvalstu uzņēmēji pārsvarā investē Kanādas apstrādes un ieguves rūpniecībā, kas veido aptuveni pusi no visām uzkrātajām ārvalstu investīcijām Kanādā 2012. gada beigās.

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Kanādā nozaru dalījumā 2012. gada beigās

Avots: Industry Canada